

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Ér banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.

Nr. 546 1892.

Esamenele de cualificatiune preotiesca, se vor tiené aici in 26. si urmatóriele dile a-le curintei stilulu vechiu, cu incepere la ór'a 9. inainte de amédiadi.

Ceea ce se aduce la cunoscinti'a clericilor absoluti cu aceea provocare: ca recursele instruite conform §-lui 8 din Regulamentu se-le astérna Consistoriului de aici celu multu pana la 24. a-le acestei luni.

Arad, din siedinti'a consistoriala tienuta la 4 Februaru 1892.

Consistoriulu eparchialu gr. or. rom.

Epistolele parochului betranu.

I.

Iubite Nepóte! Au trecut opt luni, de când ma intrebat unu frate preotu mai tēneru prin o epistola a dēnsului, publicata in nrulu 21 al fóiei nóstre „Biserica si Scol'a“ din anulu trecut, ca ce dicu eu, óre n'ar fi bine, cá preotii din fiecare tractu se-se constituésca in reuniuni preotiesci, cari se tiēna din când in când conferintie pastorale, si apoi, ca ce credu eu, cari aru fi mijlócele dupa parerea mea?

Apoi ce se-i rēspundu eu dēnsului alt'a la intrebaria pusa, decát: ca ceea ce este bine, este bine. Noi preotii betrani, pre când eram tēneri, inca ne adunám si la protopopia si la alte locuri, a buna óra, când sevērsiam santulu maslu, când se intēmplau prasnice, seau inmormētári si alte slujbe. Si eu unulu ám iscusit, si am invetiati multe din acele adunári, pentru ca dela omulu betranu multe póte se invetie omulu, carele vrea se invetie. Pentru aceste intruniri, seau precum le diceti Dvóstra conferintie pastorale, eu nu credu, ca ar fi chiar lipsa, cá preotimea se-se constituésca in reuniuni preotiesci tractuale cu statute, cu presiedinte si cu notari si cu alti functionari; si nu tiēnu acést'a de lipsa pentru aceea, pentru ca preotimea este constituita intru

unu singuru corpu prin sfintele canóne si prin statutulu organicu, si deci fara a mai fi trebuintia de a-se constitui in reuniuni se póte intruni ori de câte ori afla de lipsa sub presidiulu protopresviterului, cá se discute intrebári pastorale. Astfelu de conferintie pastorale s'au tiēnut in mai multe rōnduri si in anii trecuti si cu bunu sfērsitu. Am audit adeca in acele conferintie frumóse invetiaturi; si multi dintre noi au si pus in lucrare cu bunu sfērsitu acele invetiaturi.

Si cá se fiu bine intielesu, éta scriu aici, ca sant'a nóstra bisericica are o pastorala fórtē bogata.

Seau dóra unde vom aflá mai multa practica si mai multe cunoscintie pastorale, cá in viéti'a si scrierile sfinților trei ierarchi: Ioan, Vasiliu si Gregoriu, cari pastorind turn'a lui Christos dupa modelulu santului apostolu Pavelu si alu celorlalti sfinți si dummedieesci apostoli s'au facut pre sene pilda si modele de servire pastorala pentru tóte timpurile.

Mai este apoi unu lucru dupa mine de mare pretiu pentru viéti'a si servirea pastorala, carele adese ori remane nebagatu in seama, si anume: pastoral'a si cunoscintiele pastorale nu stau din vorbe multe, ci din fapte, sevērsite in interesulu sfintei nóstre biserici si intru interesulu poporului.

Cunoscú si eu, ca cu adeveratu astadi este lucru multu mai greu si cu mai multa truda a fi preotu bunu, de cum era mai nainte si chiar in tēneretiele mele. Si cum nu ar fi lucru greu, când ministru alu Germaniei se plange de „ateismu“! Dar se-me credi, iabite nepóte, a fi bunu pastoriu sufletescu este totdeun'a greu, si in acelasi timpu totdeun'a usioru. Este greu, pentru ca Domnulu a dis invetiaceilor sēi: „éta ve trimitu cá pre nisce oi in mijloculu lupilor“; dar istori'a sfintei nóstre biserici ne esté marturia, ca dupa ce apostoli Domnului s'au intarit in credintia si au primit darulu de sus, — glasulu lor a resunat pana la marginea pamēntului, — si credinti'a lor a biruit toti dusimani. De aceea eu in credinti'a in Ddieu si in puterea san-

tului daru- alu preotiei vedu inceputulu si fundamentulu cunoscintielor pastorale. Si pentru ca vorbescu de credintia, éta, ti-scriu, iubite nepóte, — ca-mi aducu aminte cu multa mangaiere de fia iertatu socrulu meu, pop'a Salomonu, Ddiu se-lu odichnéscá, langa carele am slujit multa vreme cá si capelanu. Elu mi-este si astadi o icóna viia de pastoralá si de cunoscintie pastorale. Când slujea dânsulu sant'a liturgia, — apoi de Sambeta sér'a, de când esia dela vecernia pana a dou'a di dupa sfant'a liturgia nu vorbea cu nimenea, ci totu timpulu lu-petrecea in rogatiune; ér in sfințele posturi era tot cu psaltirea in mana, cetind si rogandu-se lui Ddiu. Si cu tóte acestea nu era numai bunu preotu, ci era si unu bunu economu. Cât tiénea vér'a, dânsulu se sculá totdeun'a mai de deminétia, si grijea, si pornea lucratorii la lucru, apoi intr'o di cá intr'alt'a cât era anulu facea in sant'a biserica atât rogatiunea de sear'a, cât si rogatiunea de diminétia cu acea evlavia, de carea erau bogati preotii nostri betrani.

Mi-aduc apoi bine aminte, ca la mórtea s'a socrulu meu mi-a dis numai doue cuvinte: „biserica si poporulu.“ Am gandit adese ori asupra acestor cuvinte, si am aflat in ele cea mai buna sistema de pastoralá, pentru ca preotulu bunu se cunósce dupa starea, in carea se gasesce biserica si poporulu. Daca intra omulu intr'un satu, si afla, ca sfant'a biserica este bine ingrijita, ér ómenii si casele lor in buna rînduieála, ómenii cu buna cuviintia si cu fric'a lui Ddiu, atunci se scii, ca in acelu satu pastoresce poporulu unu preotu cu buna pastoralá; dar de vei aflá, ca biserica si scól'a nu este ingrijita; ér pre ómeni ii-vei vedé cu putiéna rînduieála, atunci se scii, ca in acelu satu nu este bine.

De aceea parerea mea este, ca conferintiele pastorale se se incépa acasa in satu dupa cum poruncesce cerculariulu venerabilulu Consistoriu din Aradu de sub Nru 2065 din anulu 1890, cu comitetulu si cu sinodulu parochialu. Se-se adune adeca comitetulu la sfêrsitul fiecarui an, si se faca o scurta privire preste cele ce a lucrat atât preotulu, cât si comitetulu in acelu anu, si apoi despre cele lucrute se faca reportu sinodulu parochialu, ér dela sinodulu parochialu acelu reportu se-se inainteze si catra sinodulu protopresviteralu, si catra venerabilulu Consistoriu; si daca se va aretá lipsa, apoi se-se chiamo in fiecare anu câte o conferintia pastoralá in fiecare tractu, in carea preotii se-se póta intielege unii cu altii asupra chipului, cum ar poté inaintá mai cu sporiu interesele cele mari ale poporului.

Acést'a este parerea mea.

Actu de donatiune.

Dupa-ce bunulu Dumnedieu m'a binecuventatu cu stare materiala buna, m'am simtitu si me simtiescu detoriu a-i multiamí si prin indeplinirea unor fapte bune si folósitorie, si dupa cum in trecutu, amesuratu poteriloru mele, m'am nisuit a infrum-

setiá cas'a lui Dumnedieu prin procurarea unui candelabru de argintu inaintea Santului Altariu in pretiu de 177 fl. v. a., apoi prin concurgerea la ridicarea unei cruci in apropierea calei ferate din drumulu Aradului pentru esirea cu lithia la santirea holdeloru, cum si prin contribuirea la procurarea unui Antimisu nou pre St.-Prestolu, asia si de astadata vedind eu multele si feliuritele lipse ale bisericeii si natiunei mele, in specialu inse celea ale poporului nostru romanu gr. or. din comun'a mea natala Pecic'a romana, si dorindu a mai concurge la acoperirea acelor lipse, de alta parte érasí fiindu si inaintatu in etate si neavendu descendenti din sinulu meu, pentru cá nu cumva se me surprinda mórtea mai inainte de ce mi-asíu fi implinitu si acést'a ferbinte dorintia, m'am hotaritu de buna voi'a mea a face urmatórea

Donatiune:

1. Donez irevocaver si pentru totdeuna bisericeii nóstre romane gr. or. din comun'a mea natala Pecic'a romana pamentulu asia numitu „salasie,“ susceptu in protocolulu cartii funduarie Pecic'a romana sub Nr. 310. A. I. 9. numerulu parcelei 6469. in estensiune de 3 iugere 566⁰ si aflatoriu intre vecinii Ioanu Tascá si Tom'a Andra, rezervandu-mi dreptulu de usufructu pana candu voiu traí, si investindu acestu dreptu pe biserica numai dupa mórtea mea, cedezu inse prin acést'a susnumitei bisericeii dreptulu de a-se intabulá cá proprietara pe acea realitate inca acum, pe langa asecurarea usufructului pe durat'a vietii mele.

2. Incát pamentulu espusu sub punctulu 1. la diu'a mortii mele ar fi semenatu, eventualu datu in arenda, rodurile si respective pretiulu de arenda alu aceluia inca cadu in favorulu bisericeii fara nici o conditiune ori restringere.

3. Scopulu acestei donatiuni este, cá venitululu anualu alu acestei realitati, dupa detragerea contributiunei regesci de statu, a celei comitatense si comunale din fiecare anu, se se capitalizeze in decursu de mai multi ani pentru crearea unui fondu, carele va portá numele: „Fundatiunea lui Constantinu Curea.“

4. Inca in anulu alu doilea dupa mórtea mea, dispunu a-se scóte din venitululu curatu alu pamentului donatu o suma de 25 fl. Dóuedieci si cinci fl., v. a., asemenea si in ceialalti ani pentru totdeun'a, cu urmatórea mentiune:

a) Preotimei locale pentru pomenirea mea si a socii mele nascuta Sofia Hedesiu la liturgiile de peste anu, cum si pentru participarea la parastasulu anualu pentru odichn'a sufleteloru nóstre se i-se estrade din partea epitropiei parochiale manipulante o suma de 15 fl. Cincispredece fl. v. a., carea preotimea o va impartí in parti egale intre sine in fiecare anu.

b) Invetiatoriloru pentru participarea la parastasu se li-se estradee 4 fl. Patru fl. v. a., ce se voru impartí érasí in parti egale intre densii in fiecare anu.

c) Pentru cinci prunci scolari nimistranti la parastasulu nostru se li-se dee 1 fl. Unu fl. v. a., ce se va impartí între densii in parti egale in fie-care anu.

d) Pentru restulu de 5 fl. Cinci fl. v. a. epitropi'a parochiala va ingrijí cu ocasiunea tineriei parastasului cá se-se aprinda lumini in sfesnice si candelabre, si se-se impartiesca lumini între credinciosii asistenti la parastasu.

5. Pentru casulu candu eu asi incetá din viétia inaintea sociei mele nascuta Sofi'a Hedesiu, o indetorezu prin acestu actu, cá densa se respunda cei 25 fl. Dóuedieci si cinci fl. v. a. pentru tineria primului parastasu si pomeniri din ceealalta avere remasa in urm'a mea, avendu biseric'a, amesuratu punctului 4. numai in anulu alu doilea se o faca acést'a; éra pentru casulu candu soci'a mea ar incetá din viétia inaintea mea, me angajezu eu a solví primulu parastasu cu 25 fl., remanendu celelalte pomeniri si parastase pentru densa la buna chibsuél'a mea, cari le facu in contielegere cu preotimea locala.

6. Restulu ce ar resultá in fiecare anu, dupa detragerea speseloru proviedute si specificate in punctulu 3. si 4., dorescu se se capitalizeze pana atunci, pana candu venitululu anualulu totalulu alu fundatiunei mele va fi de un'a suta cinci dieci fl., v. a., din carele apoi un'a tertialitate se-se adauga la capitalulu, éra dóue tertialitati se-se capitaleseze separat in decursu de trei ani, si dupa finirea acelora din noulu capitalulu se-se cumpere pe sém'a Santei biserici unu blidu mare (lavoru) de argintu pentru santirea apei, si dóue trichiere mari de argintu pe St. Prestolu, alu caror'a pretiu inse se nu pestréca sum'a de 300 fl. v. a., éra restulu ce ar remané dupa cumperarea acestor'a, cari impreuna cu candelaburululu cumperatu inainte de acést'a prin mine si soci'a mea se voru trece in inventariulu fundatiunei mele, se se adauga la capitalulu primitivu alu fundatiunei.

7. Cand si dupa cumperarea blidului de argintu si a celorlu doue trichiere venitululu curatu anualulu alu fundatiunei mele ar fi de un'a suta cincidieci florini v. a. dispunu cá un'a tertialitate se se adauga la capitalulu fundatiunei, éra dóue tertialitati se-se distribu anualminte cá stipendiu între atari tineri romani seraci de religiunea gr. or. si nascuti in Pecic'a romana, cari voru cercetá óre-care institutu de invetiamentu mai inaltu, cum buna óra scóle normale, civile, reale, gimnasie, scóla de agronomia, cursurile de preparandie ori teologia, academia ori universitate, si între atari tineri romani seraci de religiunea gr. or. si nascuti in Pecic'a romana, cari suntu aplicati la maestria, industria ori comerciulu cá invetiacei regulati de dupa proportiunea si cantitatea de ajutorie staverita prin mine in punctulu 12 alu acestui actu de donatiune.

8. Pana candu venitululu curatu anualulu alu fundatiunei mele nu va atinge cifr'a de una suta cincidieci fl. v. a., ajutorie se nu se distribu la nici unu casu.

9. Dispunu cá totdeun'a un'a tertialitate a venitului fundatiunei mele se-se capitelesese, éra celelalte dóue tertialitati se-se distribu cá ajutorie conform punctului 7; éra cand acelea ajutorie, din lips'a de tineri, dóra nu se vor poté distribu, dispunu cá un'a suta de fl. v. a. se se distribu in dóue parti egale, si anume o parte pentru procurarea de cărti pentru elevii mai sermani dela scólele nóstre confessionale poporale romane de aici cu inceputulu anului respectivulu scolaru, éra ceealalta parte se-se distribu între orfanii romani gr. or. din Pecic'a romana cu ocasiunea Serbatorilor nascerei Domnului, cumperandu-li-se imbracaminte si incaltieminte, si restulu se-se adauga la capitalulu.

10. Cand cu timpulu venitululu anualulu alu fundatiunei mele va atinge cifr'a de trei mii fl. v. a. dispunu cá trei din siase parti se-se distribu conform dorintiei mele din punctele 7 si 9 in totu anulu, dóue din siese parti se servésca anualminte pentru ameliorarea sortii preotimei nóstre romane gr. or. din locu, éra un'a parte din siese se-se adauga la capitalulu; si acésta impartire se servésca de basa pentru totdeuna, crescendu de dupa augmentarea capitalului si cantitatea ajutorieloru enumerate in acestu punctu, de sine intielegendu-se ca prin acést'a nu se atinge intru nimica dispusetiunea de sub punctulu 4., carea remane nescirbita pentru totdeuna.

11. La impartirea ajutorieloru din fundatiunea mea cei nascuti din famili'a „Curea“ ori „Hedesiu,“ si inruditi cu mine si soci'a mea voru avé preferintia.

12. Ce privésce cantitatea stipendieloru, ce cu timpulu se vor distribu din fundatiunea mea, dispunu urmatoriele:

a) Unui tineru din scólele normale, civile si reale inferióre, gimnasiulu inferioru ori alte scóle medie inferióre si coordinate celorlu de astadi se nu i-fia ajutoriulu mai mare cá Un'a suta dóuedieci fl. v. a. si nu mai micu cá un'a suta fl. v. a. anualminte.

b) Unui tineru din gimnasiulu superioru, scólele civile ori reale superióre, cursurile de preparandia séu alte scóle medie superióre, si coordinate celorlu de astadi, numai multu cá Dóue sute fl. v. a., si numai putien cá Un'a suta cincidieci fl. v. a. anualminte.

c) Unui tineru dela academia, scól'a agronomica superióra, cursurile de teologia cum si celorlu dela Universitati nu mai multu cá treisute fl. v. a., si nu mai putien cá dóue sute cincidieci fl. v. a. anualminte.

d) Invetiaceiloru dela maestria, industria ori comerciulu nu mai multu cá optdieci fl. v. a., si nu mai putien cá cincidieci fl. v. a. anualminte.

13. Ajutoriulu odata votatu cutarui'a tineru duréza pana atunci, pana când stipendistulu absolvéza studiile respective cursurile, si pana atunci pana când pe langa o portare morala buna mai arata si progresu asemenea bunu in studie, in care casu stipendiulu nici nu se póte abdice. Totu asemenea se va procede si cu invetiacei dela maestria, industria

ori comerciu, de sine întielegendu-se ca de dupa cantitatea veniteloru anuale ale fundatiunei mele se va mari si ajutoriulu, pana ce va atinge sum'a espusa in punct. 12. (lit. a. b. c. d.) din acestu actu de donatiune.

14. Condițiunile pentru cascigarea ajutórielor din fundatiunea mea le staverescu insumi in urmatoriu modu :

a) Se fia nascuti in Pecic'a romana din parinti romani de religiunea gr. or.

b) Se fia seraci si lipsiti de ajutórie ori mijloce materiale.

c) Se aiba portare morala buna, éra fiindu studenti se reporteze in testimoniu celu putieniu calculu „bunu.“

d) Se fia deplinu sanetosi corporalminte, ce voru documentá cu atestatu medicalu in tóta regul'a.

15 Pruncii preotiloru si invetiatoriloru nostri din acésta comuna fiindu sermani, se voru bucurá de beneficiile fundatiunei mele intru tóte conform celorlalti tineri nascuti in Pecic'a romana si atunci daca nu suntu nascuti aici, ci alt-unde, intr'alte locuri, inse trebue se locúesca ori se fia locuitu parinti lor preoti ori invetiatori in acésta comuna, si se fia functionatu aici cá atari.

16. Ajutóriele se voru distribuí din partea Comitetului parochialu, la carele se voru inaintá si petitiunile. Comitetulu parochialu in frunte cu intréga preotimea locala romana gr. or., carea va avé si votu decisivu la impartirea ajutórielor, va decide in siedintia cu maioritate absoluta de voturi, si despre resultatu se va reportá Venerabilului Consistoriu rom. gr. or. din Aradu spre luare la cunoscintia.

17. Fundatiunea mea se va manipulá separat de alte fundatiuni respective socoti bisericesci, avendu a-se dá cu finea fiecarui'a anu ratiociniu din partea epitropiei parochiale manipulante in form'a in carea se procede si cu socotile bisericesci.

18. Pentru asecurarea perpetua a fundatiunei mele dispunu cá capitalulu ce se va creá se se depuna spre fructificare in cassele de pastrare, éra imprumutandu-se la privati numai pe langa intabulare la locul primu, nici decum inse numai pe simpla obligatiune.

19. Candu comitetulu parochialu ar voí se investésca capitalulu in pamenturi ori alte realitati, pe langa aprobarea Venerabilului Consistoriu romanu gr. or. din Aradu, póte se o face, dara numai atunci candu acelea pamenturi ori realitati ar fructificá mai bine cá insusi capitalulu.

20. In legatura cu celea dispuse in punctulu 4 mai dispunu, cá in totu anulu in Dominec'a ce cade inainte de diu'a mortii mele ori a sociei mele se se face deodata pentru ambii parastasu in Sant'a biserica intru pomenirea mea si a sociei mele nascuta Sofi'a Hedesiu.

21. Ioanu Ardeleanu cá presiedinte, si Ioanu Evtianu cá notariu ai Comitetului parochialu romanu

gr. or. din Pecic'a romana si in reprezentanti'a acelei, primescu cu multiamita donatiunea facuta de conlocuitoriulu Constantinu Curea si se invoescu cá realitatea descrisa in punctulu 1. se-se transcrie indata cu dreptu de proprietate pe numele bisericeii nóstre romane gr. or. din Pecic'a romana, si deodata cu transcrierea dreptului de proprietate pe partea bisericeii se se asecure si intabuleze cá sarcin'a si usufructulu acelei realitati pe partea lui Constantinu Curea pe durat'a vietii sale.

22. Spesele impreunate cu acésta donatiune precum si spesele de transcriere si cadentia erariala le supórta singura comun'a bisericesca romana gr. or. din Pecic'a romana.

Care actu de donatiune, alu carui'a un'a copia autentica se va subscrerne Venerabilului Consistoriu, dupace actulu se va provedé cu clausul'a de intabulare din partea auctoritatii de cartea funduaria din Pecic'a, spre pastrare in archiv'a consistoriala din Aradu, dupa ce s'a cetitu din cuventu in cuventu si s'a esplicatu inaintea martoriloru presenti, invitati anume spre acestu scopu, s'a acceptatu intru tóte si fara nici o esceptiune atát din partea donatoriului cât si din partea primitoriloru, si s'a subscrisu.

Pecic'a rom. la 31 Ianuariu (12. Febr.) 1892.

+ *Dinu (Constantinu) Curea.*
locuitori in Pecic'a romana cá donatoriu.

Inaintea nóstra cá martori :

Stefan Tamasdan, m. p.
preotu.

Nicolau Barburu, m. p.
subscrietoriu de nume.

Dr. Demetriu Barbu, m. p.
parochu ört romanu.

Pentru Comitetul paroch.:

Ioanu Ardeleanu, m. p.
presied. Comit. par.

Nicolau Barbur'a, m. p.
notariu comun. cá martore.

Ioanu Evtianu, m. p.
preotu ortod romanu cá
notariulu Comitet. paroch.
primitori.

Bodrogeanu Iancu, m. p.

Nr. 440/1892.

Acestu actu de donatiune din partea acestui Consistoriu cá jurisdicțiune superióra bisericesca se apróba.

Aradu 1/13. Februaru 1892.

Pentru Consistoriulu gr. or. romanu aradanu :

(L. S.)

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

Protocolulu

conferintiei a III-a a „reuniunei cercuale a invetiatoriloru rom. gr. or. din protopresbiteratulu Aradului,“ — tiente la 6/18 Faur 1892. in comun'a Aradu.

Siedinti'a I.

tienta dimine'ti'a lu órle 9—12.

Presinti : presiedintele Ioan Efticiu, M. On. Domnu protopopu si inspectoru scolaru Moise Bocsianu, profesorulu Teodor Ceontea, invetiatorii : Ioan Ardeleanu, Georgiu Gebelesiu, Iosif Iosa, Emilia Ciorogariu din Pecic'a ; Romul Teuceanu si Ioan Lugosianu din Nadlacu ; Ambrosiu Costea si N. Lutiai

din Cenadulu Ungurescu ; Georgiu Romanu din Sietinu ; Gligorie Rosiu si Lazar Ionescu din Semlac ; Vasiliu Zabu din Tornia ; Georgiu Murariu si Ioanu Bosganu din Mândrulocu ; Mucius Popescu si Iuliana Plasia din Sâmbateni ; Vasiliu Olariu din Arad-Gaiu ; Nicolau Stefu, Mihaiu Olteanu din Aradu.

Afara de acesti membrii au mai fost presenti cá onoratori : Constantinu Donu presedintele comitetului parochial, Alesandru Moldovanu epitropu primar, Georgiu Niga, Mihaiu Macinicu, Gaia Bota, Teodor Maceanu, George Curticeanu (str. Illés), membrii ai Comitetului parochialu, preotulu Elia Dogariu, si parochienii Vasiliu Simonu, Gligor Maier, Lazar Mezinu si alti multi toti din Aradu ; presedintele Comitetului parochial din Nadlacu ; precum si invetiatorii Ioan Vancu din Siria, Iuliu Grosiorianu din Galsia, N. Marcusiu din Giula ect. ect.

Notariu : Iosifu Moldovanu invetiatoriu in Arad.

I.

Conform programei statorite, susnumitii Domni, s'au adunat si intrunitu diminéti'a intre órele 8—9. in St'a biserica catedrala din Arad asistand la celebrarea chemarei Duchului Sfânt, pontificata de On. Domnu parochu Elia Dogariu. Dupa acésta presedintele reuniunei cercuale Ioan Efticiu invetiatoriu in Pecic'a, prin o cuvântare bine alésa, laudând interesulu si zelulu membriloru adunati in numeru asia de frumosu, in acest timpu cam nepotrivit, si salutând comun'a bisericésca Arad representata intr'un mod atât de frumos, — deschide siedinti'a a III-a a conferintiei invetiatoriloru, din est anu.

II.

Tot presedintele Ioan Efticiu, saluta in numele reuniunei cercuale pe Préonoratulu Domnu protopopu si inspectoru scolaru Moise Bocsianu, carele se intereséza atât de multu de inaintarea cauzelor bisericesc-scolarie din acestu tractu. Saluta mai departe pe M. On. Dnu profes. Teodor Ceontea, carele din sirulu primu alu luptatorilor pentru cultur'a poporului român nici când nu lipsesce. Multiemind ambilor pentru interesulu ce-lu varsa in inimile membrilor acestei reuniuni — prin presenti'a lor — totdeún'a cu asemenea ocasiuni, le doresce viatia fericita la multi ani!

Conferinti'a se acompianiaza acestor salutari intru urari de : „se traiasca!“

III.

Prea Onoratulu Domnu protopopu si inspectoru scolaru Moise Bocsianu, saluta adunarea reuniunei cercuale in numele poporului din acésta comuna bisericésca, indemnandu-i a lucrá si mai departe tot cu atâtá zel, indulgentia, abnegatiune si precautiune intru promovarea invetiamentului poporalu, caci dela acesti patru factori depinde scopulu devisei invetiatorilor si fericirea poporului. Apoi intr'altel trage atentiunea invetiatorilor asupra prelegerilor publice tenute aci in Arad de catra Dnii profesori semina-riali si ii îndémna a tienea si ei asemenea prelegeri poporului, caci si acesta este unu mijlocu alu

promovarei culturai poporale. Si in fine, salutându-i inca odata, li doresce succesu intru ajungerea scopului pre carele lu urmasesc.

Parintésc'a salutare a iubitalui protopopu inspectoru, intru urari entusistice de „Se traiasca!“ se ia cu placere la cunoscintia.

Dupa acestea, pentru a putea asistá (conform programei) la prelegerea invetiatorului Nicolau Stefu tienénda cu scolarii sei in scól'a noua din suburbiul Pârneava, presentii, in frunte cu presedintele, acompianiat de On. Domnu Teodor Ceontea profesoru si Elia Dogariu parochu localu, escurg la scól'a noue din suburbiulu Perneava si acolo asculta prelegerea practica tienuta de susnumitul invetiatoriu din studiulu „Istori'a Patriei.“

Fiind timpul inaintat, espunerea observarilor si autenticarea protocolului siedintiei premerse, se aména pe a dóu'a siedintia. — In fine, accentuandu-se inceperea siedintiei a dóu'a, pe óra 3 dupa amédi, siedinti'a se radica.

Dat cá mai sus.

Ioan Efticiu, m. p.
presiedinte.

Iosif Moldovanu, m. p.
notariu.

Siedinti'a II.

tienuta dupa amédi la órele 3—6.

Presinti : sub presiedinti'a ordinara a presiedintelui Ioan Efticiu si in presinti'a protopopului inspectoru Moise Bocsianu : membrii, profes. Teodor Ceontea, invetiatorii : Iosif Moldovanu, Nicolau Stefu, Mihaiu Olteanu si Dimitrie Romanu din Arad ; Ioan Ardeleanu, Georgiu Gebelesiu din Pecic'a ; Romul Teuceanu si Ioanu Lugosianu din Nadlacu ; Ambrosiu Costea din Cenadul-Ungurescu ; Gligorie Rosiu si Lazar Ionescu din Semlacu ; Vasiliu Zabu din Tornia ; Georgiu Murariu si Ioan Bosganu din Mândrulocu ; Aureliu Draganu din Ciciru ; Mucius Popescu si Iuliana Plasia din Sâmbateni.

Afara de acesti membrii au mai asistat cá onoratori : invetiatorii Ioan Vancu din Siria, Iuliu Grosiorianu din Galsia si I. Marcusiu din Giula ; precum si presedintele Comitetului parochialu din Aradu Constantinu Donu cu epitropulu primaru Alesandru Moldovanu si membrulu de comitet Mihaiu Macinicu ; presedintele comitetului parochialu din Cenadulu Ung. Gligor Marianutiu ect. ect.

Notariu : Vasiliu Olariu secr. I. preotu invet. din Arad-Gaiu.

IV. La ordinea dilei autenticarea protocolului despre siedintiele conferintiei a II-a. Notariul presentéza acelu protocolu autenticatu prin comisiunea esmisa spre acestu scopu, conform conclusului Nr. XV. din siedinti'a premersa : reportéza mai departe, ca biurulul a si esecutat tóte conclusele afara de cele de sub Nru X, si XI, si acestea din cauza ca membrii desi au fost provocati fie-care separat se-si inainteze la presidiu operatele prelucrate din exercitiile intuitive, totusi nu au satisfacut cu totii pana ad-
Se ia la cunoscintia.

V.

Dupa acést'a, presiedintele provóca pe Dnii membrii a-se pronuncia asupra metodului de propunere observat la prelegerea invetiatorului Nicolau Stefu din „Istori'a Patriei.“

Dupa espunerea parerilor mai multora, cari tóte culminau in aceea: ca metodulu observat este bine ales si fórté nimerit, si dupa-ce Dlu profesor Teodor Ceontea a atras atentiunea invetiatorilor in generalu asupra alegerei materialului istoricu in asia forma, ca acela se servésca mai mult intru formarea caracterului si a nobilitarei inimii scolariului; — conferinti'a dechiara metodulu observatu in prelegerea invetiatorului Nicolau Stefu de practic si-l recomanda invetiatorilor pentru acomodare.

VI.

Presiedintele recérca pe domnii membrii cari si-au terminatu operatele din exercitiile intuitive se le insinue numai decát la presidiu. In urm'a recererei au insinuat operatele terminate: Iulia Plasia, Paserile; Ioan Bosganu, Elevulu cá membru al familiei. Georgiu Murariu Agru, pasiune, fenatiu; Nicolau Stefu, Omulu in viati'a sociala; Mucius Popescu, Cetirea si scrierea in anul al VI-lea; Ambrosiu Costa, Cetirea si scrierea in anul al I-lea; Emilia Ciorogariu, Gradin'a; Savu Bugariu, Cetirea si scrierea in anul al IV-lea; Mihaiu Chicinu, Comun'a; Ioan Efticiu, Omul in viati'a sociala; Georgiu Gebelesiu, Casa parintésca; Vasiliu Zabu, Animalele sugatóre; Grigorie Rosiu, Cetirea si scrierea in anul al III-lea; Lazar Ionescu, Scól'a.

Dupa acést'a presiedintele provóca onor. Conferinti'a a-se pronuncia, déca dorese ca tóte se se cetésca séu se se predee numai comisiunei esmise pentru censurare. — Conferinti'a decide, cetirea operatelor incát va permite timpul.

VII.

Pe bas'a conclusului premergetoriu presiedintele róga pe Dn'a Iulia Plasia se binevoiasca a-si ceti operatulu, intitulat „Paserile“. Conferinti'a 'l asculta cu placere si pe langa unele observari mai neesentiali il dechiara de nimeritu. — Se aclude la acest protocolu sub. N)

VIII.

Urmeaza cetirea operatului invetiatorului Ioan Bozganu despre „Elevulu cá membru de familia“. — Se dechiara de bunu, si se aclude sub O.)

IX.

Operatulu invetiatorului Lazar Ionescu intitulat „Scól'a.“ — Se restitué pentru completare.

X.

„Cetirea si scrierea anului al III-lea“ de Gregoriu Rosiu. — Se primesce, cu observarea ca metodul folosit de Dlu Rosiu, cetind cu scolarii in cor, incát pentru Dsa e conducetoriu la scopu 'lu póte folosi, dar nefiind acest metodu in conformitate cu principiile pedagogiei moderne nu se recomanda. Operatulu se aclude sub P).

XI.

„Agru, pasiune si fenati“, operatu de Georgiu Murariu. — Se primesce cu observarea, ca in intrebari e cam scurt, si se aclude aici sub. R.)

XII.

„Omulu in viati'a sociala“ de Nicolau Stefu. — Se primesce si se aclude sub S).

XIII.

„Cetirea si scrierea in clas'a VI.“ de Mucius Popescu. — Dupa unele observari fórté esentiale, se restitué pentru transformare si completare.

XIV.

Fiind timpul cam inaintat, celelalte operate nu se mai cetescu, ci tóte impreuna, acludendu-se la acest protocolu sub T) U) V) W) Y) X) si Z) se inaintéza comisiunei censuratóre, esmisa din conferinti'a premérsa tienuta in Micalaca, (vedi Nr. X. din protocolulu acelei siedintie), carea se autoriséza dupa revederea si completarea acelora, pana pre siedinti'a viitóre a tipari tóte operatele intr o brosiura.

XV.

Referitoriu la operatele inca neincurse, — se insarcinéza biroul se provóce din nou pre acei membrii a-si presentá operatele lor la birou, cá acesta se nu fie impededatu in lucrarea s'a.

XVI.

Cu privire la defigerea timpului si a locului pentru tienerea conferintiei urmatóre, se decide cá urmatóri'a conferinti'a se se tiena in comun'a Cenadulu ungurescu in diu'a de 13/25 Octombre a. c.

XVII.

Iosif Moldovanu, róga a se luá spre seire, ca densulu angajamentului primit, a tine a prelegere practica din istorie pe bas'a disertatiunei sale tienute in conferinti'a din Nadlacu la 1/13 Aprilie 1891. sub Nr. 7. a satisfacut, ca de sí din caus'a multelor agende in siedintia nu a potut tine a prelegerea s'a, a publicatu aceea prelegere — sub titlulu „Andrieu baron de Siagun'a, — in Nr. 1 al fóiei oficióse „Biseri'a si Scól'a“, din a. c. — Conferinti'a ia la cunoscintia raportulu comembrului Iosif Moldovanu.

XVIII.

Domnulu invetiatoru din Siri'a Ioan Vancu, care a luat parte cá onorator la acésta conferinti'a, surprins de rezultatele produse si de interesulu si zelul membrilor acestei reuniuni manifestat in desbaterea tuturor agendelor obvenite, saluta conferinti'a confratilor din Arad, dechiarand ca densul se departa mul-tiemit si ca cele esperiate ii vor servi de model si le va recomandá si confratilor din tractulu Siriei. — Salutarea cordiala a confratelui Ioan Vancu, conferinti'a o primesce intru urari de „se traiasca“!

XIX.

Domnul profesor Teodor Ceontea salutand pre membrii presenti, dechiara ca se simte mandru a fi

membrul acestei reuniuni; si constatand că zelul membriloru facia de scopurile reuniunii este tot in crescere, îndemna pre membri se fie si pre viitoriu tot asia de zelosi si activi cá si in trecut; ér pentru cá pornirea salutară se se starnésca tot mai spornicu, cere ajutoriu lui Ddieu, — ceea-ce din partea conferintiei se primesce cu placere intru urari de: „se traiasca“!

XX.

Presedintele luand cuventulu, emotionat de simtiemintele-i interne, prin cuvinte alese aretand legatur'a ce existe intre cauzele nóstre scolare pornite spre bine, si intre interesulu si activitatea neobosita a bunului nostru protopopu inspectoru Moise Bocsianu; pentru interesulu aretat facia de noi, si cauzele nóstre scolare si cu ocasiunea acestei conferintie, propune, a i-se votá multiemita protocolara. — Propunerea se primesce intre urari frenetice de „se traiasca“!

XXI.

Saluta mai departe si pre Dlu profesor Teodor Ceontea, multiemindu-i in numele conferintiei pentru interesulu manifestat facia de cauzele scólei populare, il roga a fi pururea intre noi, si a sprijini si in viitoriu lucrarile salutare ale reuniunii. — Salutatiunea se primesce intre urari de „se traiasca“!

XXII.

Pentru autenticarea acestui protocol, se esmite o comisiune constatóre din membrii: Teodor Ceontea Iosif Moldovanu, Nicolau Stef, Mihaiu Olteanu si Demetriu Romanu.

XXIII.

Pré onoratu Domnu protopopu luand cuventulu multiemesce pentru alipirea invetiatorilor si iubirea aretata facia de el, promite dupa possibilitate si pentru mai departe tot succursulu seu, si fiind-ca densulu ori ce invingere atribue conducetoriulu unei armate, asia si rezultatele ajunse de acésta conferintia le atribue zelosulu ei presiedinte, carui'a ii doresce, pentru a putea conduce afacerile acestei reuniuni invetiatoresci, sanatare si viatia indelungata. — Conferinti'a-si manifesta consimtiementulu intru urari de „se traiasca“!

Ne mai fiind alte agende siedinti'a se radica.
Dat cá mai sus.

Ioan Efticiu, m. p. Vasiliu Olariu, m. p.
presiedinte. notariu.

Acest protocolu s'a cetitu si autenticatu.

Aradu 8/20 Februaru 1892.

Comisiunea autenticatória :

Teodoru Ceontea, m. p. Iosif Moldovanu, m. p.
Nicolau Stef, m. p. Mihaiu Olteanu, m. p.
Demetriu Romanu, m. p.

D I V E R S E.

* Conferintie literarie in Arad. Duminec'a trecuta s'a tienut in sal'a seminariulu diecesanu de aici a patr'a conferintia literaria. Cu acésta ocasiune a vorbit d-lu profesor Ioan Petran despre „directiu-

nea poporala in literatur'a romana.“ Ér corulu seminariulu a esecutat 3 piese de cantare cu multa precisiune in fiinti'a de facia a unui publicu ales si numeros. — Astăzi la 6 ore d. a. va prelege d-nulu secretariu consistorialu Romulu Nestor despre „femeia cá factoru in civilizatiunea popórelor.“

* *Incheierea socotiloru* a institutulu de credit si de economii cá societate pe actiuni „Timisana“ in Timisiór'a pe anulu 1891.

Contulu bilantulu.

Active.		
Cassa in numerariu		10885.36
Cambii		294339.02
Imprumut hipotecar		79386.—
Mobilar	472.97	
Dupa amortisare de 10%	47.30	425.67
Interese de reescompt anticipate		21.30
Giro-Conto		298.67
Diverse conturi debitóre		147.83
		<hr/>
		385503.85
Passive.		
Capitalu de fondare		50000.—
Fondu de reserva		31222.06
Depuneri spre fructificare		269802.33
Cambii reescomptate		14505.—
Interese transitóre		4944.19
Dividenda neredicate		357.—
Diverse conturi creditóre		120.26
Profitu curatu		14553.01
		<hr/>
		385503.85

Contulu venitelor si a sarcinilor.

Sarcini.		
Interese redicate si capitalisate		12334.43
Salariu		2954.—
Contrib. erar. si comunale		2254.03
Interese de reescomptu		2068.73
Contrib. dupa int. la dep. spre fructif.		1233.55
Chirie si spese de cancelarie		770.50
Tiparituri si registre		174.19
Competintia de timbru		21.30
10% amortisare din mobiliar		47.30
Inserate		27.92
Porto		30.54
Profit curat		14553.01
		<hr/>
		36469.50

Venite.

Interese de escompt	29685.12
Interese dupa imprumute hipotecari	6775.98
Provisiune	8.40
	<hr/>
	36469.50

Timisiór'a, la 31. Decemvrie, 1891.

Emanuil Ungurianu, m. p. Ioan Miculescu, m. p.
director. contabil.

Georgiu Traila, m. p. Ioan Istin, m. p.
Costa Maniu, m. p. Alesandru Craciunescu, m. p. membrii directiunei.

Subsemnatulu comitetu am esaminatu contulu present alu bilantiulu precum si cel al veniteloru si a sarcinilor si confrontandu-le cu cartile principale si ausiliare a societatii tienute in buna regula, le-am gasit in consonantia cu acelea si ecsacte.

Comitetulu de supraveghiare:

Georgiu Craciunescu, m. p. Ioan Suci, m. p.
Aurel Dragan, m. p. Aurel Popoviciu, m. p.

* **Bibliografia.** Dilele acestea a esit de sub tipariu „Scrieri pentru poporu“ compuse de Iuliu Grosfiorianu invetiatoriu in Galsia.

Acésta carte scrisa intr'unu stilu popular si usior, contine invetiaturi si povetie diferite, de cari are poporul nostru lipsa in fiecare di. Din cele 21 de bucati, din care se compune cartea, unele au fost tienute de autorulu cá prelegeri poporului. Si deci acésta carte va face un servitiu nunumai poporului, ci chiar si invetiatorilor nostrii, cari vor puté se-se orienteze intru tienerea de prelegeri publice poporului. Nu ne indoim, ca preotii si invetiatorii nostrii vor respandí acésta carticica intre poporu, la care se simte mai tare lips'a de carti de ceteri bune. Cartea se póte procurá directe dela autorulu s'au dela tipografi'a diecesana din Arad, precum si dela diferitele librarii mai insemnate din tiara. Pretiulu 20 cr. v. a.

Concurs.

Conform decisiunei Venerabilului Consistoriu gr. or. oraduanu dto 30 Dec. 1891 Nr. 1759/449. B. 1891. se escrie concursu pentru deplinirea parochiei organizate Voivodi, cu fili'a Cuzapu, — protopresbiteratulu Oradii-mari, — cu terminu de alegere pe Dumineca in 15 27 Martiu 1892.

Emolumintele sunt:

I. Dela parochi'a matra Voivodi.

1. Cas'a parochiala cu intravilanulu, si apartienetóriele, pretiuita in 20 fl. 2. Pamentu aratoriu si fenatiu 6 jugere 100 fl. 3. Dela 76 Nri de case câte un'a mesura cucuruzu in bombe 95 fl. 4. Trei orgii de lemne de focu 15 fl. 5. Stolele usuate, dupa calcululu mediu aloru cinci ani din urma 60 fl.

II. Dela fili'a Cuzapu.

6. Cas'a parochiala cu intravilanulu 25 fl. 7. Pamentu parochialu 24 jugere 48 fl. 8. Dela 60 Nr. de case câte un'a mesura cucuruzu in bombe 75 fl. 9. Trei orgii lemne de focu 15 fl. 10. Stolele usuate, dupa calculu mediu aloru cinci ani din urma 40 fl. de tot 493 fl.

Recursele ajustate dupa prescisele statut. organicu, si adresate comitetului parochialu din Voivodi Cuzapu, se se tramita subsemnatului in Oradea-mare pana in 10/22 Martiu 1892, — avendu recurrentii pana la alegere a se presentá in s. biserica din comunele amintite spre a-si aretá desteritatea in cele bisericesei.

Cu privire la seversirea servitiului dumnedieescu se notéza, ca alegendulu va fi indetoratu in doue Dumineci se oficiuze servitiulu divin in Voivodi, éra in a trei'a Dumineca in Cuzapu, luandu-se catra Dumineci si serbatorile de rendu, inse in serbatorile mai mari precum: Nascerea Domnului, Invierea Dlui si Pogorirea Duhului sant. va avea a servi prim'a di in Voivodi, ér in a dou'a di in Cuzapu.

In fine referitoriu la stole se obsérva, ca competinti'a de la inmormentare mare e 3 fl., dela cea mica 1 fl., dela eununia cu vestirile impreuna 4 fl., dela boțezu 50 cr.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: TOM'A PACALA, m. p. protop.

—□—

Pe bas'a ordinatiunei Prea Onoratului Consistoriu eparchialu aradanu d-to 23 Ianuaru 1892 Nr. 28. pentru indeplinirea vacantei parochii gr. or. romane de clas'a a II. din Boros-Ineu, Protopopiatulu B.-Ineului, cottulu Arad se escrie concursu cu termin de alegere de 30 dile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 1. Un'a sesiune pamentu estravilan aratóre estimata la 420 fl. 2. Folosirea unui intravilanu parochialu 20 fl., 3. Competenti'a de pasc 30 fl., 4. Birulu in naturalii 100 fl., 5. Stolele indatinatate 150 fl., 6. Alte venite sigure 20 fl.

Doritorii de a ocupá acésta parochie sunt pofititi a-si ajustá recursele lor cu documintele prescise in §. 13. alini'a a dóu'a adeca se aiba testimoniu de cualificatiune preotiésca in regula, se fia apt si de carier'a invetiatorésca; din stat. org. si §-lui 15. lit. b. din regulamentululu pentru parochii adeca se produca testimoniu despre absolvarea alor siese, séu cel pucin 4 clase gimnasiali; si a-le adresá comitetului parochialu din Boros-Ineu, a-le trimite subscrisului Protopresbiteru paua la terminulu sus indicatu, avend recurrentii in vr'o dumineca séu serbatóre a-se infatiosiá la biserica in locu pentru a-si aretá desteritatea in cant, celebrare si cuventare.

Boros-Ineu 22 Decembre 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOAN CORNEA, protopresbiter.

—□—

Pe bas'a ordinatiunei Pré Onoratului Consistoriu eparchialu aradan d-to 23 Ianuaru 1892, Nr. 28 pentru deplinirea postulu de capelanu pe langa veteranulu parochu Mihaiu Feier din Boros-Ineu, se escrie concursu cu terminu de alegere de 30 dile dela prim'a publicare, pe langa emolumintele de jumatare din tóte venitele parochiali, cari consista:

1. Din un'a sesiune pament aratoriu estimata la 420 fl., 2. Folosirea unui intravilanu parochial 20 fl., 3. Competenti'a de pasc 30 fl. 4. Birulu in naturalu 100 fl., 5. Stolele 150 fl., 6. Alte venite sigure 20 fl.

Dela reflectantii la acestu postu capelanial se poftesce a-si ajustá recursele cu tóte documintele prescise in §. 13. alini'a a dóu'a din stat. org. si regulamentului, pentru parochiile de clas'a a II. si adresate comitetului parochialu, se-le tramita subscrisului Protopopu pana la diu'a indicata avendu a-se presentá la biserica in vr'o Dumineca séu serbatóre, pentru a-si aretá desteritatea in cantu, celebrare si cuventare.

Boros-Ineu 22. Dec. 1891.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOANU CORNEA, m. p. protopresbiteru.

—□—

In urm'a decisului comitetului parochialu din 23 Ianuarie a. c. se deschide concursu pe statiunea invetiatorésca gr. or. din Rachit'a, pe bas'a urmatóreloru emoluminte: 1) salariulu invetiatoriuului in bani gat'a 215 fl. v. a. 2) Pausialu de conferintia si scripturistica 30 fl. v. a. 3) 10 orgi de lemne in relut 32 fl. 4) 30 meti cucuruzu in bombe, 5) 1 iugeru pamentu aratoriu, 6) cuartiru si gradina libera.

Doritorii cari reflectéza la acestu postu au se-si adusteze dupa recerintia petitiunile lor, cu testimoniu de cualificatiune, si de limb'a magiara si se-le trimita pana la 22 Martie st. v. 1892, M. On. Domnu inspectoru scolaru Adam Ros'a in Leucusiesciu p. u. Balincz; avend recurrentii a-se presentá in vreun'a din Dumineci séu serbatori, in biserica de aici, spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantu.

Ioan Blidariu, m. p.
pres, cem. paroch.

Alexandru Jucu, m. p.
parochu si notariu comit.

Cu scirea si invoierea mea: ADAM ROS'A, m. p.
inspectoru scol.

—□—